

Mikeets 5778 - Aan het einde.

Genesis - Bereesjiet 41 : 1 - 44 : 17.

Zacharia 2 : 14 - 4 : 7 en Mattheüs 27 : 15 - 46.

In het kort:

Na jaren van gevangenschap wordt Joseef naar de Farao gebracht om diens dromen uit te leggen. Hij vertelt de Farao dat er na zeven jaren van overvloed zeven jaren van hongersnood zullen komen en hoe hiermee om te gaan. Farao benoemt hem tot onderkoning. De broers van Joseef komen naar Egypte om voedsel te kopen, maar zij herkennen Joseef niet. Ze worden beschuldigd van verraad en belandden in de gevangenis. Joseef eist van hen dat ze zijn jongste broer Benjamin naar Egypte brengen. Joseef stopt zijn zilveren beker in de voederzak van Benjamin en dit leidt tot de uiteindelijke confrontatie.

Mikeets volgt op het spannende slot van Wajeesjev en zet het verhaal door vanaf de geschiedenis van Joseef na de jaren van gevangenschap. Herinnert u zich nog dat het vooral zijn dromen waren en de jaloezie die deze opriepen bij zijn broers die hem daar terecht deden komen.

Nou, ze staan nu op het punt zijn vrijkaartje richting uitgang gevangenis te verzorgen.

Toen Joseef de opdracht kreeg de nachtmerries van de Farao uit te leggen, voorspelt hij precies wat er gaat gebeuren: zeven jaren van overvloed zullen gevolgd worden door zeven jaren van hongersnood. Maar alleen het weten is niet voldoende: omdat hij een glimp heeft opgevangen van de toekomst, adviseert hij ook hoe de dreigende rampen te voorkomen door voldoende graan opzij te zetten. En zo eindigt hij als onderkoning, de rechter hand van de Farao en de tweede machtigste man in Egypte.

Als je niet in staat bent verstandig om te gaan met een gave, kan die een vloek worden. Maar Joseef is een lange weg gegaan sinds zijn broers hem voor dood achter lieten in een put en hem zijn veelkleurige mantel uittrokken. Joseef had niet allen geleerd in de toekomst te kijken, hij had ook geleerd hoe zichzelf daarin te plaatsen.

Maar hoe zat dat met zijn familie, zijn overdreven liefhebbende vader en zijn sluwe, intrigerende broers? Toen ze in Egypte kwamen om graan te kopen herkenden ze Joseef niet, maar hij weet wie ze zijn. Hij wil dat ze zich bewust worden van hun wandaden en daarom beschuldigt hij ze ervan spionnen te zijn en laat hij ze gevangen zetten. Daarna deelt hij hun mee, dat ze graan mogen kopen, maar alleen als ze Benjamin, de jongere broer waarover ze het veel hebben, bij zich hebben als ze terug komen. Als dit gebeurt is dat is het ogenblik dat Joseef een zilveren beker in Benjamins voederzak legt. En dit leidt dan tot de uiteindelijke confrontatie.

Dit is een verhaal over oprechtheid en hoe om te gaan met wat je gekregen hebt, je ervan bewust te zijn dat ook al is de toekomst door een goddelijke hand geschreven, blijft het aan jezelf te bepalen welke rol je erin wilt spelen. Boven alles is het een plek om de weg terug te vinden naar degenen die je verraden hebben; enige vorm van vrede te sluiten met je familie waar je altijd toe zult behoren, hoe ongemakkelijk dat ook zijn mag.

Joseef wordt nu evenzeer uitgedaagd als hij straf kan uitdelen als hij werd toen hij het was die de klappen kreeg.

Het Chanoeka verhaal is even gecompliceerd. Naast de dreidels en de lieve liedjes, de chocolade gouden muntstukken en het wonder van het oliekruikje, zit het verhaal vol ironieën. In wezen herinnert het aan de opstand van de Joden, een conflict waar door de goeden slechte dingen werden gedaan en omgekeerd. Het ging erom dat de vraag "wie is jood" aan de orde werd gesteld toen de Makkabeeërs de strijd aanboden tegen de overheersers maar ook in moreel opzicht, tegen de geassimileerde Hellenistische Joden.

Joseefs ervaringen in Egypte passen rechtstreeks in dit verhaal.

Ondanks zijn succes en zijn toewijding aan dit volk, vergeet hij nimmer zijn eigen geloof en identiteit.

Het is op het niveau van verder kunnen gaan na het verraad van de familie en te komen het – tenminste gedeeltelijk – herstellen van de wonden die de interne ruzies hebben veroorzaakt. Dit is een compliment voor een klein feest waarvan de lessen genuanceerder – en ook meer de moeite waard – zijn dan we geneigd zijn ons te herinneren.

Een andere invalshoek:

Joseef groeide overigens niet op in Jisraeel, maar bereikte zijn volwassenheid in Egypte en werd zo de eerste Diaspora jood die buiten Jisraeel, reëel gesproken volwassen werd. Joseef ging voor het grootste deel op in de Egyptische cultuur en kreeg van de Farao de naam Zaphnat Paneach. Als onderkoning van Egypte zag hij er zo anders uit dan de zeventienjarige jongen die zijn broers hadden verkocht als slaaf, dat zij hem niet herkenden toen zij naar hem toekwamen in Egypte om eten te kopen. Hij sprak nu Egyptisch. Hij gedroeg en kleepte zich nu als een Egyptische machthebber waardoor zijn broers zich een ongeluk schrikken als hij zijn Egyptische kleren uitgooit en zijn broers laat zien wie hij in werkelijkheid is. Hij was precies het soort Jood die de Makkabeen waarschijnlijk zouden hebben verafschuwde: Egyptischer dan de Egyptenaren.

Maar toch staat Joseef als Jood in belangrijke mate model voor onze hedendaagse tijd en voor de tijdspanne vanaf het begin van de joodse emancipatie. Daar, in Egypte, kon hij een Egyptische heerser zijn, getrouwd met Asenath de dochter van een Egyptische priester en dat alles zonder ooit zijn joodse identiteit prijs te geven. Net zoals de Makkabeen vochten tegen de gewelddadige wijze waarop hun het recht ontzegd werd jood te zijn in hun eigen land, liet Joseef zijn Jodendom en dat van zijn nakomelingen niet voor altijd in de vergetelheid raken ondanks de verleiding dit Jodendom van zich af te schudden en zich aan te sluiten bij de Egyptische adel.

Joseef, Jaakovs zoon, nam hem zijn rechtens toekomstige plaats tussen de stammen van Jisraeel in toen zijn en Asenaths zonen Efraïm en Menasje door hun grootvader, Jaakov, erkend werden als gelijkwaardig in het verder uitdragen van het joodse erfgoed. Efraïm en Menasje namen hun plaats in als gelijken tussen Jaakovs andere zonen die nooit Egyptisch waren geworden.

Elke Sjabbat herinnert het uitspreken op vrijdagavond van de traditionele zegen voor jongens "Moge G'd je maken als Efraïm en Menasje" ons aan succes van Joseef en Asenath. Met deze zegen eren wij de kinderen uit een gemengd huwelijk, die de voorouders werden van een groot deel van het joodse volk doordat hun ouders er voor kozen hen op te voeden in de traditie van Avraham en Sara. De traditionele zegen voor meisjes is des te vanzelfsprekender " Moge G'd je maken als Sara, Rivka, Rachel en Lea," de vrouwen die de eerste joodse families hebben vorm gegeven.

*bronnen: Levisson instituut.

Nog een invalshoek:

Het begin van de verlossing ontplooit zich door de rol van gewone mensen die we tegenkomen in de Bijbel.

Joseef maar ook zijn (half) broer Juda, zijn beiden een beeld van de Masjiach, die wij kennen als 'Jeshua'.

Zij beiden ontvangen ook een uitgebreide zegen van hun vader Ja'akov op zijn sterfbed, (zie Gen. 49:8. Juda en Joseef zie Gen. 49:22.) Joseef gaat door een langdurig proces, eerst verraden en door zijn broers verkocht en overgeleverd aan rondtrekkende Ismaëlieten, door hen weer doorverkocht aan Potifar een hoveling van de Farao te Egypte. Na gevangenschap en een lange lijdensweg maar ook leerschool van het leven, verhoogt als onderkoning in Egypte. Hierdoor werd hij een bevrijder van honger en dood, door zijn bijzondere inzicht in de komende tijd, niet enkel voor de Egyptenaren maar ook als graanschuur voor de omringende volkeren, want de hongersnood was groot, zie Gen. 41:54 en betrof alle volken rondom.

In zijn broer Juda zien we de ontwikkeling van pleitbezorger in de eerste plaats voor zijn broer Joseef.

Als zijn broers hem willen doden weet hij dat te voorkomen, door voor te stellen om hem te verkopen aan de rondtrekkende Ismaëlieten voor twintig zilverstukken Gen. 37:16.

Tevens jaren nadien in Egypte aangekomen bij de voor hen onherkenbare broer die (inmiddels als onderkoning), hen ontvangt, is hij de pleitbezorger en woordvoeder van de overige broers, terwijl hij niet de oudste maar de vierde broer in leeftijd is, maar ook hij heeft geleerd door de lessen van het leven.

Hij pleit met de inzet van zijn eigen leven Gen. 44:32, voor zijn jongste (half) broer Benjamin.

Zie hier het beeld van de Masjiach Jeshua, die de voorspraak bij de Hemelse Vader is, en Zijn eigen leven inzet. In zowel Joseef als Juda zien we het begin, net zoals bij Abraham, Mozes en andere bijbelse voorvaderen, het beeld van de verlossing in de komende Masjiach, ontplooid.

Door een klein vlammetje kan de geestelijke duisternis verdreven worden als symbool van oprechte zuiverheid, door oprechte mensen in het hier en nu, die toegewijd zijn aan de Eeuwige Vader, de G'd van Abraham, Jitshak en Ja'akov. Juist ook gewone mensen als jij en ik, hier in Friesland en overal ter wereld, (waar je ook maar wonen mag), mogen lichtbrengers zijn.

'Tora Or' vanuit het Hebreeuws zegt: Tora is en verspreid 'HET LICHT'. Net zoals bij de Chanoeka kandelaar elke dag een kaarsje toegevoegd wordt, wordt het licht groter, alle kaarsjes staan op dezelfde hoogte, let wel, geen enkel kaarsje is belangrijker dan de andere, alle kaarsjes zijn met elkaar verbonden in diezelfde kandelaar en samen vormen ze het licht wat iedere dag groter wordt door hun onderlinge verbondenheid. Iedere avond wordt het kaarsje wat er als laatste bijkomt, door de 'sjammash' als eerste aangestoken, en vervolgens worden alle kaarsen apart door de sjammash aangestoken.

(Aan de kandelaar zit een aparte houder, meestal ervoor dit is de 'sjammash' wat dienaar betekent en is het beeld van de Masjiach) De Masjiach die als dienaar van de Allerhoogste kwam om het Licht 'Tora Or' en verlossing in de wereld te brengen. Zoals eerder gezegd wij mogen dat licht samen met onze 'oudste broer' ,het Joodse volk aan de wereld doorgeven in afwachting van de (weder) komst van de Masjiach.

Chanoeka sameach en Shabbat Shalom. *Rinze.*